

Til bestyrelsen og direktionen

17. december 2008

Ref. LOE/BIJ

J.nr. 10122-0002

Orienteringsskrivelse fra Finanstilsynet i forbindelse med regnskabsaf-
læggelsen for 2008

1. Gruppevise nedskrivninger

I Finanstilsynets orienteringsbrev af 20. november 2007 behandlede
under afsnittet om gruppevise nedskrivninger af udlån spørgsmålet om
anvendelse af modeller.

I den forbindelse pointerede Finanstilsynet, at et instituts bestyrelse og
direktion altid vil skulle forholde sig til det resultat, en model måtte be-
regne. Bestyrelsen og direktionen skal, hvis det vurderes, at modellen
ikke (fuldt ud) tager hensyn til alle relevante forhold i overensstemmelse
med regnskabsreglerne, korrigere de modelbaserede gruppevise ned-
skrivninger.

Det er Finanstilsynets opfattelse, at bestyrelsen og direktionen i år i høje-
re grad end tidligere må forvente at skulle foretage en korrektion til be-
løb, den anvendte model beregner. Udviklingen i den finansielle sektor
og i økonomien som helhed øger behovet for at få forhold med, som in-
stituttets model ikke har inddraget. Det må derfor forventes, at denne
korrektion vil udgøre en væsentligt større andel af de gruppevise ned-
skrivninger i 2008 regnskabet end tidligere.

Modeller for gruppevise nedskrivninger beskriver sammenhængen mel-
lem forhold (forklarende faktorer) og efterfølgende tab på udlån.

Korrektionen skal for det første være for forhold, der på grund af den
nuværende udvikling spiller en rolle for nedskrivningsbehovet, men som
ikke tidligere har været anset for så væsentlige, at de er indgået i model-
len. Eksempler på sådanne forhold kan være den ændrede likviditetssi-
tuation for instituttets kunder, omsætningen i boligmarkedet, faldende
efterspørgsel efter kundernes produkter.

Derudover skal bestyrelsen og direktionen overveje behovet for korrek-
tion for de forhold, som indgår i modellen, men hvis betydning for ned-

FINANSTILSYNET
Gl. Kongevej 74 A
1850 Frederiksberg C

Tlf 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET

skrivningsbehovet er ændret. Det kan være, fordi virkningen af tabsbegivenhederne endnu ikke har givet sig til udtryk i de forhold, der indgår i modellen, eller at størrelsen af virkningen er en anden end tidligere. Eksempler på sådanne forhold kan være arbejdsløshed og boligpriser.

De justeringer, som instituttet foretager i det modelberegnete resultat, skal kunne dokumenteres selvstændigt over for instituttets revisor, og på forespørgsel over for tilsynet. Denne dokumentation skal for det første indeholde en begrundelse for den foretagne justering med angivelse af, hvilke nye forhold der er taget hensyn til, hvorfor disse forhold kan forklare den foretagne justering, og hvorledes beregningen er foretaget. Der skal altså være tale om en sammenhængende ræsonnementskæde, for de enkelte tabsbegivenheders virkning, hvor det er muligt at se, hvorledes korrektionen er fremkommet adskilt fra modellens beregninger, men gerne med argumentation fra den viden, man har fra modellen. Det er dog ikke en forudsætning, at man har data til rådighed til at dokumentere de kvantitative sammenhænge, der vurderes at være. For det andet skal den indeholde en oversigt over, hvilke tabsbegivenheder/parametre der er ændret i forhold til dem, der indgår i den modelbaserede beregning, og hvorledes korrektionsberegningen er foretaget.

Finanstilsynet har forstået, at institutter, der anvender Lokale Pengeinstitutters model, vil modtage information fra Lokale Pengeinstitutter om, hvilke forhold modellen har taget højde for, så instituttet kender udgangspunktet for sin korrektion.

Herudover er det en forudsætning for anvendelsen af Lokale Pengeinstitutters model, at der foretages en vurdering af, hvorvidt de gennemsnitlige forhold, som denne model bygger på, er relevant for instituttet. Her skal instituttet for det første tage udgangspunkt i sammensætningen af sin egen udlånsportefølje, og hvis denne afviger fra modellens gennemsnitlige forhold, foretage en korrektion, der tager hensyn til en sådan afvigelse. For det andet skal instituttet vurdere, om de sammenhænge mellem tab og tabsbegivenheder, som modellen bygger på, også svarer til instituttets viden om sin egen udlånsportefølje. Det indebærer f.eks., at tilpasningen af arbejdsløshedsfaktorens betydning (såvel størrelsen af arbejdsløsheden som sammenhængen mellem arbejdsløshed og betalingsvanskeligheder for kunderne) tager hensyn til de lokale forhold, der er af betydning for instituttets kundekreds.

Det er således ledelsens ansvar at sikre, at de endeligt opgjorte gruppevise nedskrivninger er retvisende.

Det er Finanstilsynets forventning, at disse korrektioner i år i de fleste tilfælde vil forøge behovet for gruppevise nedskrivninger væsentligt.

2. Væsentlighed og reaktioner

Ved regnskabskontrollen foretages der af Finanstilsynet en gennemgang af de udtagne årsrapporter og delårsrapporter med henblik på, om de lever op til de relevante regnskabsregler. I tilfælde af, at der er afvigelser fra regnskabsreglerne, skal der tages stilling til forholdets væsentlighed.

Fondbrådet har netop offentliggjort sine generelle overvejelser og afvejninger af væsentlighed i forbindelse med regnskabskontrol, se Fondbrådets hjemmeside. Disse overvejelser og afvejninger giver nogle retningslinier for Finanstilsynets arbejde med væsentlighed i forbindelse med regnskabskontrol. Notatet kan findes på Fondbrådets hjemmeside.

Selv om retningslinjerne først og fremmest er stilet til Finanstilsynet, vil de også få betydning for institutterne, som gennem disse retningslinier kan se, hvad der vil blive lagt vægt ved væsentlighedsvurderingen.

Notatet gennemgår først væsentlighed mere generelt og slår fast, at væsentlighedsbegrebet er det samme, hvad enten regnskabet er aflagt efter IFRS eller danske regnskabsregler. For indregning og måling slås det fast, at de konkrete afgørelser, der tidligere er truffet, også vil være relevante for fremtidige afgørelser. Endelig gennemgås en række yderligere områder, ikke mindst oplysningskrav.

Som det fremgår af det offentliggjorte notat vil det, der hidtil har været betegnet som en væsentlig fejl, fremover blive kaldt en fejl, og det, der hidtil har været betegnet som en ikke-væsentlig fejl, blive kaldt en lovlig fravigelse.

Dette får også betydning for nogle af reaktionerne fremover.

Er der tale om lovlige fravigelser (tidligere ikke-væsentlige fejl) vil reaktionerne ikke længere være fremadrettede påbud. I stedet vil virksomheden få en risikoplysning, der fortæller virksomheden, at der ved regnskabskontrollen er blevet afdækket en lovlig fravigelse fra regnskabsreglerne. Da fravigelsen er lovlig, er der ikke krav om, at virksomheden skal foretage rettelse. Hvis virksomheden fremover fortsætter med fravigelsen, skal virksomheden dog ved hver regnskabsaflæggelse foretage en væsentlighedsvurdering for at finde ud af, om der fortsat er tale om en lovlig fravigelse, eller om der er blevet tale om en fejl.

Som hidtil vil fejl (tidligere væsentlige fejl) udløse påbud om enten et nyt regnskab eller korrigerende/supplerende information. Tilsvarende vil bagatelagte fravigelser (tidligere fejl) ikke udløse nogen reaktion.

Også Det Finansielle Virksomhedsråd har taget stilling til de ovennævnte spørgsmål. Det er besluttet, at det samme væsentlighedsbegreb skal finde anvendelse også for ikke-børsnoterede finansielle virksomheder. Ligeledes vil reaktionerne blive de samme.

3. Ny bekendtgørelse om finansielle rapporter

Finanstilsynet udsteder i december 2008 en ny bekendtgørelse, der erstatter bekendtgørelse nr. 1265 af 26. oktober 2007 om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl.

Bekendtgørelsen finder anvendelse for regnskabsår, der begynder 1. januar 2009, men kan anvendes også for årsregnskaberne for 2008. De nye regler om omklassificering af finansielle instrumenter, der findes i § 55, stk. 4-7, og i § 99 a i den nye bekendtgørelse, kan således også anvendes i årsrapporterne for 2008.

I forhold til den gældende bekendtgørelse er der i den nye bekendtgørelse foretaget følgende ændringer:

Ændringer affødt af, at revisionspligten i forhold til ledelsesberetningen er ophævet

Med lov nr. 517 af 17. juni 2008 ændredes lov om finansiel virksomhed, således der herefter ikke længere er revisionspligt i forhold til ledelsesberetningen i årsrapporten. I den forbindelse blev det fastslået, at begrebet "årsregnskab" omfatter de dele af en årsrapport, der er underlagt revisionspligt, dvs. resultatopgørelse, balance, oversigt over bevægelserne i egenkapitalen samt noter, herunder afsnit om beskrivelse af anvendt regnskabspraksis. I den forbindelse er oplysningskravene vedrørende femårsoversigter og risikoplysninger flyttet fra ledelsesberetningen til noterne, således at disse oplysningskrav fortsat omfattes af revisionspligt. Ændringerne fremgår af følgende bestemmelser i den nye bekendtgørelse: § 84, stk. 2 (ny) og §§ 87 a, og 88 a (flyttet).

Ændring, der muliggør, at Finanstilsynet fortsat kan tillade anvendelse af sammenlægningsmetoden

En nylig ændring af IFRS 3 indebærer bl.a., at sammenslutningen af gensidige selskaber (mutual entities) ikke længere er fritaget fra standardens anvendelsesområde, hvorved også sådanne sammenslutninger skal behandles efter overtagelsesmetoden i virksomheder, der anvender IFRS. En ændring af bekendtgørelsens § 146, stk. 2, muliggør imidlertid, at Finanstilsynet fortsat, uanset ændringen af IFRS 3, kan tillade anvendelse af sammenlægningsmetoden i forbindelse med overtagelser og fusioner,

der kun involverer sparekasser og andelskasser, som anvender de danske regnskabsregler. Bestemmelsen er et af de få eksempler på, at bekendtgørelsen fraviger princippet om IFRS-forenelighed.

Nye oplysningskrav om ledelseskodex

I bekendtgørelsen er indført en ny § 134, der kræver oplysninger om den ledelseskodex, som virksomheden er omfattet af eller efterlever. De nye oplysningskrav er direktivkrævede (direktiv 2006/46/EF). Oplysningskravene gælder kun for virksomheder, der er noterede på et reguleret marked, og er parallelle til bestemmelser, der er indført i årsregnskabsloven.

Nye oplysningskrav om virksomheders samfundsansvar

I bekendtgørelsen er indført en ny § 135, der kræver oplysninger om virksomhedens samfundsansvar, dvs. hensyn til eksempelvis menneskerettigheder, sociale forhold, miljø- og klimamæssige forhold samt bekæmpelse af korrupsion i virksomhedens forretningsstrategi og forretningsaktiviteter. De nye oplysningskrav er en følge af regeringens handlingsplan for virksomheders samfundsansvar fra maj 2008. Oplysningskravene gælder kun for virksomheder, der er noterede på et reguleret marked, og er parallelle til bestemmelser, der er ved at blive indført i årsregnskabsloven.

Nye oplysningskrav for noterede virksomheder, der ikke følger IFRS.

Bekendtgørelsen udvider oplysningskravene for virksomheder, der er noteret på regulerede markeder, men som ikke følger IFRS, fordi virksomheden ikke aflægger koncernregnskab. Oplysningskravene svarer til oplysningskrav om finansielle instrumenter, der findes i IFRS 7, vedrørende oplysning om dagsværdier (ny § 88 b), om kreditrisici (ny § 93 a) og om følsomhed over for finansielle risici (ny § 129 a).

Fleksibilitet mht. finansielle holdingvirksomheders opstilling af koncernregnskabet

En ny bestemmelse i § 141, stk. 3, muliggør, at finansielle holdingvirksomheder kan få Finanstilsynets tilladelse til at fravige skemakravene med hensyn til opstilling af koncernregnskabets resultatopgørelse og balance.

Omklassificering af finansielle instrumenter

Der er indført mulighed for at foretage omklassificeringer af finansielle instrumenter med tilhørende oplysningskrav svarende til de ændringer af IAS 39 og IFRS 7, der blev vedtaget af EU-Kommissionen den 15. oktober 2008. Selve omklassificeringsreglerne fra IAS 39 er indsat som nye bestemmelser i § 55, stk. 4-7. De tilhørende noteoplysningskrav er indsat som en ny § 99 a.

Nye oplysningskrav i forbindelse med finansielle forpligtelser til dagsværdi

De hidtil gældende oplysningskrav i § 85, stk. 8, er ophævet, og der er indført nye oplysningskrav i forbindelse med finansielle forpligtelser, der måles til dagsværdi, i § 103 a. De nye oplysningskrav svarer til kravene i IFRS 7(10 og 11). Ændringerne er i overensstemmelse med kravene i direktiv 2006/46/EF.

Danmarks Skibskredit A/S omfattes af bekendtgørelsen

Bekendtgørelsens anvendelsesområde, der er fastlagt i § 1, stk. 1, er udvidet til at omfatte Danmarks Skibskredit A/S.

Diverse ændringer

Derudover er der fortaget diverse præciseringer, terminologiske tilpasninger og konsekvensændringer i § 2, stk. 3 (ny), § 36, nr. 1, § 46, stk. 2, nr. 2, § 132 a, 1. pkt., § 133 a, stk. 1, 1. pkt., § 137, stk. 1 og 2, § 148, stk. 4 og 5, § 141, stk. 1, § 151, stk. 1, 3, 5 og 7.

4. Regnskabsmæssig behandling af beløb i relation til stabilitetspakken

Finanstilsynet offentliggjorde den 21. oktober 2008 en meddelelse om den regnskabsmæssige behandling af beløb i relation til lov om finansiel stabilitet. Det fremgik heraf:

- 1) Pengeinstitutternes andel af garantiprovision til Afviklingsselskabet (i alt 7,5 mia. kr. årligt i toårsperioden) omkostningsføres jævnt over løbetiden. I det omfang dette ikke harmonerer med de faktiske betalinger, skal der indregnes et aktiv eller et passiv under periodeafgrænsningsposter.
- 2) Betaling af garantiprovision med pengeinstituttets aktier, andelsbeviser eller garantbeviser omkostningsføres tilsvarende efter reglerne om aktiebaseret vederlæggelse med indregning af en samtidig tilvækst i egenkapitalen/posten for garantbeviser.
- 3) Pengeinstituttets andel af kaution for dækning af tab i Afviklingsselskabet (i alt 20 mia. kr.) behandles som en eventualforpligtelse, indtil den måtte blive aktuel.

Ovenstående finder ensartet anvendelse for samtlige pengeinstitutter tilmeldt ordningen, uanset om regnskabet aflægges efter IFRS eller efter de danske regnskabsregler.

Med formuleringen under nr. 3 ovenfor "indtil den måtte blive aktuel" menes, at kautionforpligtelsen opfylder kriterierne for indregning i balancen, dvs. når det er "sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil

fragå virksomheden, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt", jf. § 38, stk. 2, i bekendtgørelsen om finansielle rapporter.

Efterfølgende er spørgsmålet blevet rejst, hvor i resultatopgørelsen omkostningen til garantiprovision skal føres, idet der har været anført to muligheder: Enten under posten *Afgivne gebyrer og provisionsudgifter* eller som en driftsomkostning under posten *Andre driftsudgifter*.

Det er Finanstilsynets vurdering, at den pågældende garantiprovision bedst svarer til omkostninger, der almindeligvis klassificeres som almindelige driftsudgifter. Garantiprovisionen skal derfor føres under posten *Andre driftsudgifter* i resultatopgørelsen.

Med venlig hilsen

Lars Østergaard